10e JAARGANG. **№ 296.**

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaja. ℔ jaar................ ƒ 18.—
„ Java en buitenbez. „ do................ „ 20.—
„ Europa „ do................ „ 25.—

De **Oostpost** verschijnt dagelijks, met uitzondering van den ZONDAG.

WOENSDAG 17 DECEMBER 1862.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

Advertentiën met groote letters betalen dubbel.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Sluiting der Landmail - pakketten.

Vrijdag den 26sten December,
des middags te 4 uur.

ADVERTENTIEN.

Wordt bekend gemaakt, dat op Zaturdag den 20sten dezer, des morgens ten 10 ure, ten burele van den Resident van Soerabaja,

eene UITBESTEDING

zal worden gehouden

voor den overvoer van 400 à 600 tonnen Steenkolen van SOERABAJA naar GORONGTALO.

De voorwaarden liggen voor belanghebbenden ter inzage op gemeld bureau.

SOERABAJA, den 1sten December 1862.

NAMENS DEN RESIDENT.

De Secretaris,

(1605) WEGENER.

BEKENDMAKING

aan ouders en voogden: dat aanzoeken voor de toelating, met *primo Januarij e. k.*, **van leerlingen op de gouvernements-ambachtschool te dezer stede** kunnen worden ingezonden, in den loop van deze en de volgende maand, aan het locaal der genoemde school, op den hoek van de *Handelstraat*, tegenover de roode brug.

SOERABAYA, 11 *November* 1862.

De Directeur der Gouv. Amb. school voornd.

(1532) A. H. BISSCHOP GREVELINK.

UITBESTEDING.

Op Dingsdag den 10den Februarij 1863, des morgens ten 10 ure,

zal op het Bureau van den Ondergeteekende publiek worden UITBESTEED de levering van

Roode wijn

ten behoeve van het Militair departement gedurende de jaren 1864 tot en met 1866.

De UITBESTEDING zal plaats hebben tweeledig, namelijk:

1°. voor de behoefte van het **Leger** te zamen genomen.

2°. voor de behoefte in deze afdeeling,

De voorwaarden liggen dagelijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, voor belanghebbenden, van 's morgens 8 tot 's namiddags 2 ure ter lezing op het bureau van den Ondergeteekende, bij wien tevens de verlangd wordende inlichtingen te bekomen zijn.-

De Onder Intendant der 1ste klasse in de 3de militaire afdeeling op Java.

Bij Ontstentenis.

De Onder Intendant der 2de klasse SOERABAYA, *der militaire administratie den 11den November* 1862. **DE GROOT.**

(1525)

SUB-COMMISSIE VAN ONDERWIJS.

School-Commissarissen over de maand December

de heeren R. van NOORD BORSKI en Ds. A. A. Th. MOUNIER.

AMBACHTS SCHOOL

te SOERABAJA.

Examen van de leerlingen op 23 en 24 dezer.

(1667) A. H. BISSCHOP GREVELINK.

JONGENS WEEZEN INRIGTING.

Directeuren over de maand December 1862.

De Heeren F. J. H. BAIJER.

en J. L. VAN GENNEP.

VENDU - DEPARTEMENT

PUBLIEKE VENDUTIËN.

Op Donderdag 18 December 1862.

Bij den heer B. VAN DER ZWAAN in de chinesche kamp van diverse goederen.

Op Vrijdag 19 December 1862.

Bij de heeren GEBR. PERRET & CO, in de stad van diverse goederen.

Op Zaturdag 20 December 1862.

Bij het Militair Kleeding magazijn alhier van overtollige Militaire goederen.

(1653)

Op Maandag 22 December 1862.

In de kampong Genteng, ten huize van den javaan PA KATIMA, van diverse goederen, bij executie, en ten sterfhuize van den Schout SCHWALENBERG te Gemblongan van zijnen boedel.

Op Dingsdag 23 December 1862.

Aan de Kalimas, van den inventaris van het Logement Java Hotel.

Op Woensdag 24 December 1862.

Bij den kapitein der Infanterie G. VAN VUUREN, in het Militair kampement alhier, van meubelaire goederen, wegens vertrek, en bij de heeren BLIJENBURGH & CO, in de stad, van diverse goederen van den heer Chs. KOCKEN.

Op Zaturdag 27 December 1862.

Bij de fabriek voor de Marine en het Stoomwezen van diverse oude gereedschappen, oude ledige kisten, vaten enz. (1687)

VENDUTIE

Op Vrijdag 19 December aanstaande

bij

GEBR. PERRET & CO.

VAN DIVERSE

COMMISSIE-GOEDEREN.

(1655)

VENDUTIE

op aanstaanden Zaturdag, den 20sten December 1862

voor het afdeelings kleeding magazijn, van overtollige goederen, waaronder KOPEREN KOOKKETELS van verschillende dimensiën, zeer geschikt voor scheepsgebruik.

De Onder Intendant der 1ste klasse in de 3de militaire afdeeling op Java.

BIJ ABSENTIE,

De Onder Intendant der 2de klasse

SOERABAJA, DE GROOT.

den 3 December 1862. (1614)

Op den 27sten December 1862

zal in 's Lands fabriek voor de Marine en het Stoomwezen vendutie worden gehouden van: dubbel en enkel **blik, gemalen krijt, oude vijlen,** eene **Hydraulische waterpers,** oude ledige *kisten* en *vaten, blikken bussen, oud ijzer* enz. enz.

De Direkteur van opgemelde fabriek,

VAN BLEISWIJK RIS.

(1654)

Op een nader te bepalen dag

zal door de ondergeteekenden publiek worden verkocht:

Een ERF met een STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS en BIJGEBOUWEN, gelegen binnen deze stad in de Jotangan, thans Jatottan, Blok No. 22, bij de verponding geregistreerd onder No. 294, thans geoccupeerd als HOTEL en WAGENVERHUURDERIJ door den Heer SCHMIT, benevens een daaraan grenzend uitgestrekt stuk gronds.

Inmiddels ieder afzonderlijk uit de hand te koop.

Nadere informatiën bij

(1375) ANEMAET & CO.

VENDUTIE

op eenen nader te bepalen dag

IN HET LOCAAL NAAST DE HOOFDWACHT,

vroeger geoccupeerd door

den Heer J. H. TEN CATE,

door

ABALAIN DURAND & CO.

van Diverse

COMMISSIE - GOEDEREN.

(1676)

VERTREK VAN SCHEPEN

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het gunstig bekend, snelzeilend fregatschip

BURGEMEESTER HOFMAN,

KAPT. T. D. DE WITT,

hetwelk tegen het einde van deze maand van PASOEROEAN zal vertrekken.

Voor den overvoer van passagiers beveelt dit schip zich gunstig aan, als zijnde bijzonder daartoe ingerigt.

Nadere informatiën verstrekken

de Agenten,

(1626) SCHIMMELPENNINCK & CO

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het uitmuntend voor passagiers ingerigte Ned. Fregatschip

EVA JOHANNA,

Kapitein J. van Bochoven,

om vermoedelijk in het begin van Februarij aanstaande van Pasoeroean te vertrekken.

Adres bij

de Agenten,

SCHIMMELPENNINCK & CO

te Soerabaja.

(1683) J. CEZARD & CO te Batavia.

Passage naar Nederland.

wordt aangeboden met het gunstig bekend fregatschip

ACADIA,

Kapt. G. GREEFKES,

hetwelk in het begin van *Januarij* van **Pasoeroean** zal vertrekken.

Het schip heeft eene campagne met 14 roijale hutten en patrijspoorten, en is geheel voor de passagiersvaart ingerigt.

Een geëxamineerd geneesheer bevindt zich aan boord.

Nadere informatiën zijn te bekomen, en ligt er een plan van het schip ten kantore van

de agenten,

(1625) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend nieuw gekoperd Barkschip

WILLEM KONING III,

Kapitein A. J. de JONG,

om in den loop der maand Januarij van Pasoeroean te vertrekken.

Door deszelfs uitmuntende inrigting beveelt deze bodem zich ten gunstigste voor den overvoer van familiën aan.

Nadere informatiën te bekomen bij den kapitein in het JAVA HOTEL, en bij

de Agenten,

(1681) B. VAN LEEUWEN & CO.

Naar Amsterdam

zal *medio December* direct van hier vertrekken het snelzeilend viermast schip

ARGO,

gevoerd door kapt. A. W. F. VAN TEUTEM, bijzonder ingerigt voor den overvoer van passagiers.

Nadere informatiën te bekomen bij den gezagvoerder, adres MARINE HOTEL.

De Agenten,

REIJNST & VINJU *te Batavia,*

(1500) ANEMAET & CO *alhier.*

Naar Rotterdam direct

zal omstreeks *medio December* van hier vertrekken het snelzeilend Nederl. Barkschip

Susanna Johanna,

kapitein J. P. PEETERS,

en wordt daarmede eene uitmuntende gelegenheid aangeboden voor passagiers, zijnde die Bodem comfortable ingerigt, en behoorlijk uitgerust.

Nadere informatiën bij

De Agenten,

(1602) Mc. LENNAN & CO.

Voor vracht en Passage

wordt aangeboden het Nederlandsche Brikschip

ELISABETH JACOBA,

KAPT. J. G. LUCAS,

om tegen het einde dezer maand naar MACASSAR te vertrekken.

Informatiën bij

de agenten,

(1689) B. KOPERSMIT & CO.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het gunstig bekende en snelzeilende barkschip

Clio,

Kapt. Wijnmalen,

om in de tweede helft van *December* van hier te vertrekken.

Daar de kajuit bijzonder doelmatig is ingerigt, biedt dit schip eene gunstige gelegenheid aan tot den overvoer van eene familie of van enkele personen.

Nadere informatiën verstrekken

de Agenten,

(1589) SCHIMMELPENNINCK & CO.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP

OENARANG,

Kapt. Kramer,

vertrekt naar SAMARANG via BATAVIA

op Maandag den 22sten December

Adres bij

(1690) **W. CORES DE VRIES.**

Debiteuren en Crediteuren van den Heer D. C. van Raalten worden verzocht, binnen acht dagen betaling of aangifte te doen ten kantore van

(1680) MAC LENNAN & CO.

UIT DE HAND TE KOOP,

tegen billijken prijs **à Contant**

Wegens verhuizing

Een amerikaansch BOUDOIR AMEUBLEMENT.

Een IJZEREN LEDIKANT met toebehooren.

Eene gebruikte, doch goed brandende KROONLAMP met vier armen.

Idem HANGLAMPEN.

Eenige SCHILDERIJEN en SPIEGELS.

Eene BENDY met PAARD en TUIG.

Te bevragen bij de uitgevers dezes. (1677)

Een jong mensch, bekend met de inlandsche en moderne talen en het Boekhouden, en sedert twee jaar als geëmployeerde op eene Suikerfabriek werkzaam geweest zijnde, zoekt wederom eene dergelijke betrekking.

Adres Lr. **B**, uitgevers van de *Oostpost.*

(1617)

Een jong mensch, Hollander van geboorte, bekend met de moderne en inlandsche talen, de cultures en fabrikatie van TABAK en SUIKER, zoekt plaatsing bij den handel of bij eene landelijke onderneming.

Hierop reflecteerende, adressere men zich onder letter D poste restante te Probolingo.

(1678)

Door verhuizing van den ondergeteekenden zal de **toko** worden UITVERKOCHT tegen zeer verminderde prijzen.

(1674) J. KOOSE.

TE HUUR

tegen primo Februarij,

het **Huis,**

laatst geoccupeerd als TOKO van den heer J. Koose.

Te bevragen bij

(1679) J. DE ZOETE.

TE HUUR,

om op den 1sten Januarij a. s. te aanvaarden, het HUIS in de *Elleboog Straat,* thans bewoond door den Heer Le Roy.

adres:

(1686) LEIJFELDT.

TE HUUR

op Kepoetran

twee gemeubeleerde kamers, met de kost.

Adres Lett. **S.** uitgevers *Oostpost.*

(1660)

TE HUUR,

met *primo Januarij* te aanvaarden, het HUIS in de werfstraat, thans bewoond door, en te bevragen bij

1673) J. KOOSE.

NORTHERN

Insurance Company,

gevestigd te LONDON.

Brand- en Levensverzekering.

De ondergeteekenden, agenten, gaan steeds voort met het **sluiten van Polissen en Assurantie,** op de meest billijke en voordeelige voorwaarden, op WOONHUIZEN met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.

(1517) B. J. VAN ECK & CO.

STEMPELPERS

VAN

LE ROY & CO.

Postpapier, met naam of initialen gestempeld, tegen denzelfden prijs als het ongestempelde verkrijgbaar.

Voor de zoo algemeen gewilde *hoogdruk*-visitekaartjes rekenen zij niet meer dan voor gewonen druk. (1212)

PHOTHOGRAPHIE.

PORTRETTEN

Op glas van *ƒ* 6.— *ƒ* 10.— *ƒ* 20.— *ƒ* 30.

Op wasdoek en op papier billijke arrangementen.

Modellen liggen ter bezigtiging.

De betaling bij de aflevering.

M. H. HALEWIJN.

Heeren Straat

(1402) *achter het stadhuis.*

GEVRAAGD

om spoedig te betrekken:

eene gemeubeleerde kamer met de kost.

Adres Bureau *Oostpost.* (1646)

Etablissement Groedo.

De ondergeteekenden hebben de eer, kennis te geven, dat, hunne

HOUTSTOOMZAAGMOLEN

thans in volle werking zijnde, bestellingen op gezaagde **houtwerken** binnen weinige dagen kunnen geëffectueërd worden.

De prijzen zullen, naar gelang der dimensiën der bestelde **houtwerken,** ten billijkste berekend worden.

Alleen DROOGE en GAVE HOUTWERKEN worden afgeleverd.

(715) **ZANTHUIS & CO.**

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

VAN

K. BUWALDA,

Portretten naar Woodbury.

Dagelijks in de gebruikelijke morgenuren geopend, uitgezonderd **Maandag** en **Donderdag.**

Familiën gelieven den dag hunner komst te bespreken.

(1285)

HET

Photografisch Atelier

VAN

K. BUWALDA

zal van af 1 Januarij tot ongeveer 1 Februarij gesloten zijn.

Is deze maand *alle* dagen geopend. (1649)

Bij de Agenten te Soerabaya

van de

Koloniale Zee en Brand-assurantie Maatschappij

en

Oost-Indische Zee en Brand-assurantie Maatschappij,

beiden gevestigd te Batavia,

is gelegenheid tot het onmiddelijk verzekeren tegen gevaar voor Zee en Brand.

SCHIMMELPENNINCK & CO.

(341) *Agenten.*

Op nieuw Ontvagen,

Manilla Sigaren Kokers

in verschillende kleuren.

Macassaarsche Roode Visch.

bij

(1688) L. W. VAN DER ZWAAN.

BOEK-, COURANT en HANDELSDRUKKERIJ,

VAN

LE ROY & CO,

TE

SOERABAYA.

Door eene ruime keuze van lettersoorten is deze drukkerij inzonderheid ingerigt tot het drukken van:

Aanplakbiljetten en Affiches in vele formaten, **Boek- en kantoordrukwerken, circulaires, rekeningen, nota's, kwitantiën, wissels, prijscouranten, marktberigten, polissen, cognossementen, menu's, adres- en visitekaartjes** en elk ander drukwerk.

BOOM- en HANDELSSTUKKEN,

zoomede

IMPRIMÉS voor Fabriekanten, Aannemers en Pachters

naar vaste modellen

zijn steeds voorhanden. (1236)

In Commissie Ontvangen

supra fijne HEERENHEMDEN.

ad

ƒ 32., *ƒ* 36., *ƒ* 40., *ƒ* 42, *ƒ* 48., *ƒ* 50 en *ƒ* 65.

à contant.

1635) bij LE ROY & CO.

Meubelen en Rijtuigen,

smaakvol en soliede bewerkt, in ruime sortering steeds voorhanden

bij

(1601) KESSLER & CO.

Inlandsche Confituren

INLANDSCHE ZUREN

DIVERSE SIROPEN.

Wed. REIJNEKE.

(1685) Roomsche Kerkstraat.

ONTVANGEN

bij

D. MAURITZ MARTENS

Zwarte gekleurde CHENILLE HAARNETJES, zoomede NIEUWE STOFFAGE voor kleedjes: beide artikelen tegen zeer goedkoope prijzen. (1682)

IN COMMISSIE

zijden en andere

REGENMANTELS

en

REGENJASSEN.

à Contant.

bij

(1652) LE ROY & CO.

Voortdurend Verkrijgbaar

IN TOKO BOOMSTRAAT.

à Contant.

Holloway Pillen en Zalf.

Doosjes PILLEN à *ƒ* 1.— 3.— *ƒ* 5.—

Potjes ZALF à „ 1.— 3.— „ 5.—

(1330) **J. J. van den MUIJSENBERG.**

Wissels op Nederland.

bij

(1416) HILL BROEKMAN & CO.

Wissels op Nederland.

bij

(1418) FRASER EATON & CO.

Fransche Heerens choenen

met ELASTIEK, ROSETTE en GESP

ad

ƒ 7., *ƒ* 7.50, *ƒ* 8., *ƒ* 9. en *ƒ* 10.

à contant

(1636) bij LE ROY & CO.

W. SCHEERENS,

kapper, barbier en haarsnijder

Kalisossok No. 2. (769)

VERKRIJGBAAR ZWAVELZUUR

à ƒ 30.— per pul van 50 liter of 180. A. p.

bij

(386) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Messieurs Audineau frères ont l'honneur de prevenir le public de Soerabaja et des environs, qu'ils viennent d'arriver avec un bel assortiment de voitures d'Europe et autres.

De plus, ils montent un

atelier pour la fabrication des voitures, harnais et sellerie,

et se chargent de toute espèce de réparations, telle que Peinture, garniture, etc.

Le tout à des prix très modérés et avec promptitude. Ils s'efforceront de mériter la confiance, dont on voudra bien les honorer.

Leurs ateliers sont situés Pass. R Besar.

Soerabaja, 10 Dec. 1862. (1662)

De ondergeteekende waarschuwt een ieder, om van af heden geen crediet meer te verleenen aan zijne huisvrouw, E. L. DIEFFENBACH, geb. Reier, ter voorkoming van nonbetaling.

M. E. R. F. DIEEFENBACH.

Soerabaja, 12 December 1862, (1672)

HOLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Behoud der gezondheid. Hoe gering is dikwijls de oorzaak der ziekten! Hoe dikwijls wordt zij verzuimd, en hoe gemakkelijk is zij somtijds te herstellen! De natuur waarschuwt den mensch voor eene komende ziekte door pijn, ligte ongesteldheid, of iets dergelijks, welke kleine ongemakken dadelijk door dienstige geneesmiddelen moeten worden weggenomen, en de geneesmiddelen van Holloway zijn door de gehele wereld als zoodanig beroemd. De pillen zuiveren het bloed, de bron van gezondheid en sterkte, en verzekeren alzoo de geregelde voorkoming van alle uitwendige ziekten, van welken aard die ook mogen zijn. De pillen en zalf van Holloway, te zamen tot hetzelfde doel aangewend, zullen een ieder in staat stellen, om den voortgang der ziekte te stuiten, en om de geheele inwendige ligchaamskracht in overeenstemming te houden.

(880)

NEDERLANDSCH INDIE

Soerabaia 17 December, 1862.

Telegram.

DE JAVASCHE COURANT

van den 17den December bevat de volgende beschikkingen.

BENOEMD:

Tot substituut-officier van justitie bij den Raad van justitie te Samarang, Mr. J Heringa, griffier bij den omgaanden regter in de 2e. (regterlijke) afdeeling van Java.

Tot assistent-resident van Lebak (Rese. Bantam) J. A. Hoorn, controleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures, in de residentie Banjoemas.

Tot controleurs der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures, de controleurs der tweede klasse J. Canter Visscher en H. van Amstel.

Opgave van de politie

omtrent personen, wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.

17 December.

voor Aankomst.

J. Rensen, van Soerakarta. A. Hoogendijk, J. Baud van Ngawie.

voor Vertrek.

F. J. H. Baijer, naar Batavia.

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. Ind. stoomboot *Makasser*, papt. J. C. Biering, van Makasser: Gouv. commissaris Mr. M. W. Scheltema, officier van gez. Bol en familie, luit. der art. de Graaff, officier van adm.

van Daalen, Wetters, mejufv. Condoo, de heeren Holst en Pratjer, Portugesche officieren Pedro de Mello Havier, en Ceradio Cariolano de Lemo, pangeran Tjakra di Ningrat.

NEDERLAND.

Uit Paramaribo schrijft men dd. 19 September het volgende: De emancipatie en hare gevolgen en invloed zijn steeds de stof van algemeene en bijzondere gesprekken. Betreffende de keuze der landdrosten vreest men den invloed der administrateuren (leden van den koloniaalen raad). De raming van de kosten voor woningen der vrijgemaakten, die niet in dienst mogten worden genomen, is exorbitant, namelijk ƒ 950 per stuk; dus voor 100 personen, die geen werk kunnen krijgen, eene uitgaaf van ƒ 95,000. I dien men, in dezelfde verhouding, woningen voor de arbeiders op de plantaadjes moest maken, wat zouden dan de kosten zijn voor huisvesting van 500 à 600 negers?

Wat zullen de negers van de Gouvernements-plantaadje *Catharina Sophia* zeggen, als zij op hunnen grond nieuwe woningen zien bouwen voor negers, die niet tot de besten en ijverigsten behooren, (want die arbeiden willen, zullen met graagte geëmploijeerd worden), welke tienmaal kostbaarder zijn dan de hunne? Dat men de woningen voor arbeiders behoorlijk en goed inrigte — veel verbetering moet hier'n komen — doch men overdrijve niet; men make het den eigenaars van plantaadjes niet onmogelijk om hunne industrie voort te zetten.

Ook zou het maken van zulke fraaije woningen, ten behoeve van de minst ijverigen een spoorslag kunnen worden om zich alzoo te gedragen, dat men, van de plantaadje verwijderd, kostganger van het Gouvernement en bewoner dier fraaije woningen werd.

Onder de plantaadje haven zijn een paar gebeurtenissen voorgevallen, die wij hier vermelden.

Van de plantaadje *Fortuin* hadden zich tien der beste negers verwijderd, uit hoofde van oneenigheid met den directeur over het transporteren van riet, waarvan zij de taak te hoog achtten. De administrateur werd gerequireerd; de negers kwamen terug, en deden hun beklag. Erie zijn in het ongelijk gesteld, en naar de stad vervoerd, om onder de strafwerkers geplaatst te worden.

Op de plantaadje *Sinabo* waren 16 negerinnen naar het bosch gegaan, om dat zij zich niet wilden onderwerpen aan de taak. Door den directeur gevorderd. Een detachement militairen is derwaarts gezonden; de heemraad der divisie ging mede. Bij hunne terugkomst heeft men een uitsing der zaak geheim gehouden, ten minste niemand kon het ware vernemen. De militairen hebben verklaard, dat alles op *Sinabo* rustig was, toen zij er kwamen.

Den 16den September ontving men in de stad het berigt, dat van de plantaadje *Rac à Rac* dertig slaven waren weggeloopen, medenemende al het goed uit het woonhuis van den directeur, waaronder eenig zilver. Men wil, dat de directeur de gewoonte heeft om de negers altijd uit te schelden, en allerlei grove beleedigingen aan te doen, en hen vervloekte *dit* of vervloekte *dat* te noemen. De slaven, dergelijke vernederingen moede, hebben gebruik gemaakt van de gelegenheid, dat de directeur een' ganschen nacht afwezig was, om het woonhuis binnen te dringen, en zich van zijn goed, benevens (naar men zegt) van vuurwapenen meester te maken. Zijne vrouw, die zich alleen te huis bevond, was in den grootsten angst, doch de negers stelden haar gerust, zeggende: „Gij hebt ons geen kwaad gedaan; wij hebben niet tegen u, en zullen u ook volstrekt niets doen; wijs ons het goed van uw man, die ons veracht en verguist".

De vrouw voldeed aan hun verlangen, en haar is volstrekt geen leed toegebragt. Hoe die zaak zal afloopen, is nog niet bekend.

Bijzondere berigten melden, dat Surinaamsche eigenaren van plantaadjes, die hunne slaven goed en menschelijk behandelen, met vertrouwen de toekomst te gemoet zien, en er zelfs aan denken, om hunne ondernemingen uit te breiden, daar zij genoegzaam vrije arbeiders kunnen bekomen.

Zaturdag-avond (13 Sept.) hebben eenige ongeregeldheden in de stad plaats gehad, bij gelegenheid van een doespel [1]), en de politie was niet bij magte om die rustverstoorders te beteugelen, en waarom?... omdat het getal politie-beambten zóó gering is, dat men, voor de wacht op dien avond, geen *zes* agenten kon detacheren. Geen *zes* agenten tot bewaking der *geheele* stad! Waar moet het heên, als men in dit overgangstijdperk de rust niet kan handhaven? Men bestudeert de zuinigheid, waar het noodzakelijke dingen betreft, en verkwist en werpt handen gelds weg, waar dit niet noodig is.

De waarnemend chef van het bouw-departement, Cateau van Roseveld, is met den heer Rozenberg naar Suriname vertrokken, ten einde onderzoek te doen naar het bestaan van gouderts in die streken, zoo als laatstgenoemde heer aan het gouvernement heeft te kennen gegeven, en van het door hem ontdekte monsters heeft ingeleverd.

— Het gewas van onzen inlandschen tabak van 1862 is eene maand later dan gewoonlijk van het veld gekomen. De koude en het aanhoudend natte weder van het begin van Junij tot nagenoeg de helft van Augustus beletten den groei der plant. De late tabak heeft zich ten gevolge van het warme weder in het laatst van Augustus eenigzins hersteld, doch men vindt weinig uitgewassen bladen. De kwantiteit is klein, en de kwaliteit middelmatig.

[1]) Een doespel is eene soort van zangwedstrijd tusschen negerinnen, waarbij soms geïmproviseerde aardigheden, doch ook meermalen bijtende hatelijkheden, op zingenden toon worden opgedreund

ITALIË.

— De *Monarchia Nazionale* voert aan als bewijs, dat de staat van beleg te Napels voor niemand lastig is, dat op het feest van de heilige Brigitta (22 Sept,) 60,000 menschen op de been waren, om het vuurwerk te aanschouwen. De *Avveire* en de *Nomade* vragen, of het vrij aanschouwen van een vuurwerk ook tot de constitutionnele vrijheden eens volks behoort; onder de Bourbons mogt men dit ook zonder verhindering doen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 17 Oct. — Volgens de *kreuzzeitung*, heeft de koning den 14den dezer, bij de receptie van deputatiën uit onderscheidene plaatsen, welke adressen van verknochtheid der conservatiefgezinde bevolking kwamen overhandigen, de volgende redevoering gehouden.

„Het verheugt mij, eene vergadering van vele gelijkgezinden uit onderscheidene deelen der monarchie voor mij te zien, inzonderheid in de tegenwoordige, zoo moeijelijke, tijden. Er heerscht eene ernstige crisis, zoo ernstig, als ik die niet verwacht had, niet verwachten kon. Van den oogenblik af, dat ik het regentschap aangenomen, en de regering aanvaard heb, heb ik mijn volle vertrouwen op het vertrouwen mijns volks gesteld. Doch mijne toen gesproken woorden zijn dikwijls verkeerd begrepen, daar zij door eene op den dwaalweg leidende drukpers verkeerd voorgesteld werden. Ik was doordrongen van de noodwendigheid, mijn bijzonder werk, de hervorming van het leger, te moeten ondernemen en ten uitvoer brengen. Juist tegenover dit mijn werk werden hindernissen in een' onverwachten omvang opgeworpen. Wat baat echter alle zegen der industrie, wat baten alle goederen, die God ons heeft geschonken, indien geene bescherming daarvoor wordt aangetroffen, wanneer zij bedreigd worden? Zelden is evenwel eene onderneming zoo sterk aangevallen, als dit, tot bescherming en welzijn mijns lands, door mij ondernomen werk. Wel is waar heb ik van mijn volk daarvoor offers moeten eischen, maar, naar mijne volle overtuiging, geene onoverkomelijke offers, gelijk uit het financiëls overzigt is gebleken. Waar zich inderdaad hardheden scheenen te vertoonen, ben ik bereid geweest, ze te verzachten. Ik heb derhalve in de opheffing der belastings-opcenten bewilligd. Is mij daarvoor echter eenige dank ten deel gevallen? Integendeel heeft het huis der afgevaardigden tot een aires besloten, dat niets minder dan eenen dank inhield. Dat smart diep! Doch, gelijk gij te regt hebt aangemerkt, niet de hervorming van het leger is het eigenlijke punt van aanval, maar het doel ligt geheel ergens anders. De te voren verborgen bedoelingen hebben thans ten minste gedeeltelijk de maskers laten vallen. Ik wil mijn volk de constitutie ongekrenkt laten behouden; maar het is mijne bepaalde roeping en mijn onwankelbare wil, de van mijne voorvaderen geërfde kroon en hare grondwettige regten onverzwakt te handhaven. Dit is noodzakelijk in het belang van mijn volk! Daartoe echter, alsmede tot bescherming der straks genoemde goederen, behoort een wel gedisciplineerd staand leger, en niet een zoogenaamd volksleger, dat, gelijk een Pruis zich niet schaamde te zeggen, achter het parlement moest staan. Ik heb vast besloten, van de mij overgedragen regten niets verder toe te geven. Zegt dit aan uwe committenten. Zij weten en hooren zu, hoe ik er over denk. Laat ieder uwer er voor zorgen, dat deze verklaring heinde en verre verbreid en onderstennd wordt. Wanneer dit het geval is, zal het ook beter worden. Want de Almagtige God heeft steeds over Pruissen gewaakt; Hij zal ons ook verder beschermen; immers, Pruissens leuze is: „Met God voor koning en vaderland!"

— De geweldenarijen der roovers op het platteland van Hongarije gaan op schrikbarende wijze voort. De *Magyar Sajto*, een te Pesth verschijnend blad, bevat een' brief, door eenen' ingezetene van Sarsseg aan een' industriëel te Pesth gerigt, waarin bij diens raad en hulp inroept in zijne hoogst benarde stelling. Voor een paar weken was een broeder van den schrijver door de roovers uit zijne woning gesleurd en door vijf geweerschoten gedood: hij liet vier minderjarige weezen na; een ander ingezetene dier plaats had zich met der woon naar Groot-Kantzsa begeven, en de schrijver van den brief verkeerde in doodelijken angst, daar de roovers hadden verklaard, dat ook hij en nog drie andere personen binnen weinige dagen zouden gedood worden.

AMERIKA.

De *Courrier des Etats Unis* bevat berigten uit Mexico dd. 19 Sept., waardoor een einde wordt gemaakt aan de in sommige kringen heerschende bezorgdheid omtrent het lot van een Fransch convooi, van Vera-Cruz naar Orizaba afgezonden, en dat tien dagen na het tijdstip, waarop het in laatstgenoemde plaats kon worden verwacht, aldaar nog niet was aangekomen. Genoemd blad deelt thans mede, dat het convooi, hetwelk een millioen francs (en niet een millioen dollars) transporteerde, geen' anderen hinderpaal had ontmoet dan de moerassen van Soledad, die sedert eenige weken schier ondoorwaadbaar waren geworden. Deze mededeeling werd door de Fransche korret *le Forfait* te New-York aangebragt.

Berigten uit *Vera Cruz* van 19 Sept. bevestigen het berigt van het overlijden van generaal Zaragoza. Hij stierf aan typhus te Puebla op 8 Sept., en werd den 13den met grooten luister in de hoofdstad ter aarde besteld. Generaal Ortega heeft tijdelijk het opperbevel aanvaard over het leger in het Oosten, terwijl generaal Uraga naar de hoofdstad werd ontboden. De admiraal Jurien de la Gravière had een proclamatie uitgevaardigd, waarin hij den Franschen troepen in Mexico lof toezwaait, en tevens aankondigt, dat de veldtogt spoedig met kracht zal worden geopend, en met klem voortgezet, ten einde den oorlog met den meesten spoed ten einde te brengen.

DE NEDERLANDERS OP SUMATRA.

„De veroveringen der Nederlanders op Sumatra mogen worden aangemerkt als een sprekend voorbeeld van de zucht om hun gebied uit te breiden." Aldus spreekt de heer Cranfurd, met uitzondering welligt van den heer Logan, de meest bevoegde autoriteit in zaken, het Oosten en den archipel betreffende. De straits bladen zijn gevuld met protesten tegen een nieuw en schandelijk voorbeeld van Nederlandsche veroveringszucht, zoo men zegt strijdig tegen alle traktaten, en nadeelig voor onzen handel; met de traktaten voor ons zullen wij trachten, de zaak zoo duidelijk mogelijk uiteen te leggen.

Op ongeveer duizend mijlen afstands van het Indische vaste land, en slechts twaalf mijlen van Java verwijderd, ligt het eiland Sumatra, hetwelk van af de Andamansche en Nicobersche eilanden in eene evennwijdige lijn ligt met Pinang, Malacca en Singapore. Naast Borneo is Sumatra het grootste eiland in den Archipel; het eerst genoemde land wordt in uitgestrektheid alleen door Australië overtroffen.

Sumatra is drie maal zoo groot als Java of Cuba, en bezit de helft der uitgestrektheid van Groot-Brittanië. De heer Logan schat de bevolking op twee en een half millioen zielen of naauwelijks twintig op de vierkante mijl. Eeuwen voor dat Marco Polo zes maanden onder de inlanders doorbragt, was Sumatra, even als al de andere eilanden, het depôt van eenen levendigen handel met Indië. Reeds in 1290 was het volk der leer van het Mahomedanisme toegedaan.

Men kan de bevolking thans verdeelen in: Maleijers, het toofdras; Atsjinezen, in het verre Noorden, met welke de Hindoos van Guzerat het meest handelen; Palembangers, welke afstammelingen zijn van Maleijers en Javanen; Sarawiërs en Rejangs, en eindelijk de Batakkers, welke, eenmaal wreede kannibalen, Aztecs en Peruvianen hebben overtroffen in de kunst van phonetisch schrijven.

Het eiland was altijd onder die stammen verdeeld; ten gevolge van oorlogen bleven er altijd onafhankelijke rijkjes bestaan, welke vijandig tegenover elkander bleven, zoodat men zien kan uit de schaarschte der bevolking.

In 1509, elf jaar na dat de Portugezen zich te Calcutta in Indië hadden nedergezet, trachtten zij zich ook op Sumatra te vestigen. De Nederlanders en de Engelschen, voor welke de Portugezen weken, zooals zij door het geheele Oosten moesten doen, volgden hen, en gedurende vier jaren moesten zij kleine oorlogen blijven voeren ter verkrijging van het monopolie der zwarte peper.

Door de Nederlanders uit Bantam verdreven, vestigden wij ons te Benkoelen op de Zuid-West kust, en gaven wij aan die nederzetting den naam van fort York ter eere van Koning James II, den toen regerenden souverein. Gedurende anderhalve eeuw kostte de peper ons menig dapper menschenleven, wij verkwistten millioenen schats, en eindelijk achtten wij ons gelukkig, de plaats aan de Nederlanders, in ruil voor Malakka, te kunnen afstaan.

Van af 1811 tot 1816 hielden wij de Nederlanders geheel uit den Archipel, en Sir Stamford Raffles stelde een bestuur in, hetwelk, alhoewel er vele misslagen inslopen, vooral ten opzigte van het landbezit, die rijke eilanden het paradijs beloofde te maken van een gelukkig, vrij, en beschaafd volk. Lord Castlereagh was echter niet bekend met de geographie; de Engelsche staatslieden zagen er het voordeel niet van in, om van de Vereenigde Nederlanden en België een bolwerk te maken tegen de overheersching van Frankrijk, en met eene in de geschiedenis nimmer gekende domheid gaven wij in 1816 Java aan de Nederlanders terug, welke teruggave was bekrachtigd bij het Londensche traktaat van 1814.

Sir Stamford Raffles had den vrijen handel ingevoerd, lang voor dat Engeland daarvan droomde, doch men stond den Nederlanders toe, dat zij het eiland als het ware hermetisch sloten door de Java-regten op goederen, geladen in vreemde schepen, meer dan het dubbele te stellen dan die, welke geheven worden van goederen, welke met Nederlandsche schepen worden aangevoerd. Daarop werd bij tijds een strikt monopolie gelegd op alle produkten, hetwelk — wij moeten eerlijk zijn — zijns gelijke vindt in de monopoliën, welke de Oost-Indische Compagnie bezit op opium en zout, doch waaraan spoedig een einde zal worden gemaakt.

Thans komen wij aan de traktaten, welke betrekking hebben op de tegenwoordige oorzaak tot klagen. In 1824, toen de heer Canning minister van buitenlandsche zaken was, stonden wij al onze bezittingen op Sumatra aan de Nederlanders af, en kwamen wij overeen, dat wij ons daar niet meer zouden nederzetten: onder voorwaarde echter, dat de Nederlanders ons al hunne bezittingen afstonden, gelegen op het vaste land van Indië en op het schiereiland Malakka. De Nederlanders traden dus in het wettig bezit van Sumatra, en maakten een zoo goed gebruik daarvan, dat thans de geheele Zuidelijke helft van het eiland hun eigendom is, of onder hun gezag staat. Het bestuur kost hun te evenredigheid evenveel, als Algiers den Franschen kost.

Het laatste voorbeeld van annexatie bestond eenige jaren geleden in de inbezitname van Siak, tegenover Malakka gelegen. Dat die daad strijdig is met het traktaat van 1824, blijft buiten allen twijfel. De strikte verklaring van dat traktaat is deze: de Engelschen verlaten Sumatra, en de Nederlanders blijven in het bezit van hetgeen zij hebben, of van ons ontvingen, terwijl de onafhankelijkheid van al de andere rijkjes blijft gewaarborgd. Ten gevolge daarvan verbond elk der kontrakterende partijen zich, om met naauwkeurigheid de traktaten te onderzoeken, welke zij reeds met inlandsche mogendheden mogt hebben gesloten, en om ook in den vervolge dat in acht te nemen. Beiden verbonden zij zich om „welk traktaat zij ook mogten sluiten met eenige inlandsche mogendheid in de Indische zeeën, daarin geene bepalingen op te nemen, waardoor, hetzij opzettelijk of door de heffing van ongelijke regten, de handel van de andere partij in de havens van een dier inlandsche mogendheden zou kunnen worden bemoeijelijkt.

Zij gingen verder, en kwamen overeen om aan al hunne ambtenaren stipte bevelen te geven met betrekking tot de eerbiediging van den vrijen handel, en om nimmer belemmeringen te brengen in de vrije gemeenschap der inboorlingen in den Indischen Archipel met de havens der beide gouvernementen afzonderlijk, dan wel in het verkeer der onderdanen van de beide gouvernementen met de aan de inlandsche mogendheden toebehoorende havens.

Dat ook lord Palmerston het traktaat van 1841 in dien geest las, blijkt uit het krachtige verzet, dat hij toonde tegen de Nederlandsche annexatie, en hetwelk ten gevolge had, dat het Nederlandsche gouvernement in 1843 al de militaire posten op de oostkust van Sumatra introk.

In 1838 schreef graaf van den Bosch, de held in het werk van den heer Money, toen minister van koloniën in Nederland, aan den Gouverneur Generaal op Java: — „De verkrijging van eene nederzetting aan de Siak rivier en verder Noordwaarts zal de grootste omzigtigheid eischen. Vooral in dat opzigt zullen wij den tegenstand van Engeland ontmoeten, waarvoor wij, vooral zoolang wij nog niet elders gevestigd zijn, op onze hoede moeten zijn. „Ziedaar de loosheid der Nederlanders, waardoor zij zich, zes jaren geleden, zonder tegenstand te ontmoeten, meester gemaakt hebben van Siak.

En thans, onder voorwendsel, dat de Noordelijk van Siak gelegen staten schatpligtig zijn aan het Nederlandsche gouvernement, heeft de Nederlandsche Resident al de nog onafhankelijke peperhavens aan de Oostkust bezocht, terwijl uit van den Britschen oorlogsstoomer *Scout* de Nederlandsche vlag heeft zien wapperen te Langkat, hetwelk met Siak, Acheen en Dilli eene verbindtenis met ons heeft aangegaan „met het doel om de vriendschap en de handelsgemeenschap met Poelo Pinang te versterken en duurzaam van maken.

Men mag thans vragen: wanneer wij ons onthouden om nederzettingen te maken op Sumatra, waarom zouden wij dan aanmerkingen maken, dat de Nederlanders eene politiek volgen, welke ons Indië heeft gegeven? Wij hebben twee redenen om onze bemerkingen daartegen in te brengen. Liever laten wij het volk van Noordelijk Sumatra aan hun eigen lot over, dan te zien, dat zij de slagtoffers worden van eene politiek, als die, welke Nederland op Java volgt, waar de bevolking, gedoemd om de slaven te zijn van den grond, van alle hoop is verstoken, buiten die, welke vette varkens genieten, zoo als in het boek van den heer Money zoo goed wordt aangetoond.

Er bestaat echter nog eene betere reden voor. Bijna de geheele handel van Pinang hangt af van de peperhavens, welke gelegen zijn tusschen Siak en Acheen aan de Noord Oost kust daar tegenover. Heeft men aan de Nederlandsche veroveringszucht eenmaal toegelaten om te handelen in strijd met de bestaande traktaten, dan is ook de betrekkelijke handelsvrijheid welke verzekerd werd bij het traktaat van 1824, vernietigd. De Nederlanders zullen een monopolie leggen op al de produkten dier havens, en met hunne eigene schepen zullen zij ze naar Nederland zenden. De inlandsche hoofden zullen alleen aan den Nederlandschen koopman hunne peper kunnen verkoopen, en zullen dus den prijs moeten aannemen, dien de Nederlanders vaststellen; wij zullen geene markt meer hebben, en Pinang moet vallen.

De groote toekomst, welke Raffles in 1811 voor den Indischen Archipel opende door den vrijen handel, is vernietigd door de Nederlanders, wier naam door de geheele bevolking wordt verfoeid.

De Nederlandsche annexatie leidt tot slavernij voor het volk en vernietiging van allen handel. Met de hoog gekleurde mededeelingen van den heer Money voor ons, gelooven wij niettemin nog altijd, dat de vrije handel en de politieke onafhankelijkheid meer zullen doen voor de beschaving in den Indischen Archipel, dan de ziel vernietigende regering van eene Christen-, en wel eene Protestantsche natie, welke hare Aziatische onderdanen behandelt op eene wijze, als de Mozelmannen met hunne vrouwen omspringen, — zij genieten hun gezelschap, doch sluiten hen buiten het paradijs.

In 1841 wendde zich de kamer van koophandel te Penan tot Lord Palmerston met het verzoek om tusschen beiden te treden, waaraan met goed gevolg werd gehoor gegeven. Dat hij dat middel op nieuw te baat nemel Het geen Lord Palmerston toen deed, zal hij thans niet weigeren, nu de nood dringender, en de overheersching meer beteekenend is.

Nog meer dan dat: Indië kan de belangen van Engeland in de Straits niet opmerken, en een Indisch kolonel, hoe dapper welligt ook, is echter niet de beste beschermer.

Moge uit deze verwikkeling voor onze Oostersche bezittingen een nieuw argument ontstaan tot het invoeren eener koloniale controle. Indië en de straits-nederzettingen houden niet van elkander: hoe spoediger zij dus gescheiden worden, des te beter.

(*Friend of India*.)

INGEZONDEN STUKKEN

Iets over de Politie te Samarang.

Eenige jaren geleden kon eene mededeeling door den druk van eenig officieel rapport als misdadig gestraft, en als een crimineel feit vervolgd worden.

Hadde men het stelsel van publiciteit in onze indische aangelegenheden blijven betrachten, beschermen en aanmoedigen, zoo als zulks onder het gewigtig bestuur van den Commissaris Generaal du Bus de Gisignies plaats vond, dan zouden eene menigte belangrijke zaken, gebreken, dringende behoeften en noodwendige verbeteringen nu algemeen bekend en erkend wezen.

De vijanden en tegenstanders van een onbekrompen licht in zaken van koloniën hadden in den goeden ouden tijd,—dien menig oudgast terug wenscht—de krachtigste middelen ter hunner dispositie, om elke mededeeling door den druk, hetzij van een rapport, hetzij van *abnormale* handelingen van ambtenaren, op zulk eene inquisitoriale wijze te straffen, dat daartegen bezwaarlijk eenig verhaal in het werk kon gesteld worden. Hoeveel treurige voorbeelden van zulke inquisitoriale straffen zoude ik kunnen aanvoeren! Zulke straffen, die het *onverstand vaak* met den naam *diplomatieke* of *staatkundige* en *staathuishoudkundige* wijsheid bestempelde, zijn gelukkiglijk reeds langzamerhand verdwenen. — Dat verderfelijke stelsel, hoewel zieltogende, heeft nog niet den doodslag ontvangen. Thorbecke, die in eene onbeperkte publiciteit eene bron van licht voor overheid en burgerij erkent, zal dat verderfelijke stelsel wel den doodslag toebrengen; zoo hopen wij allen ten minste van den grootsten staatsman van ons dierbaar vaderland! De domper of *Jan Saligeest*, die geen ander stelsel kent dan het stelsel van *believen, loven* en *prijzen*, dat de grooten wijzen, bestaat nu nog, en is nog immer en altijd gereed, elken vooruitgang te verijdelen en te verbieden, die door *staat-* en *staathuishoudkunde* aanbevolen en aangewezen wordt; maar dien domper- of Jan saliegeest verfoeit en veracht ieder weldenkende in deze gewesten. De regelen van deze *staat-* en *staathuishoudkunde* moeten steeds op Indië toegepast worden. Elk regtschapen vriend van Koning en Vaderland moet zeggen, wat hij weet: — Het is een burgerpligt geworden — zegt Mr. J. van 's Gravenweert, — èn volk èn regering die wenken te geven, welke men billijk en noodzakelijk acht. — Een iegelijk, die het wel met Indië meent, moet zeggen, wat hij overtuigd is, dat het welzijn en den bloei van den staat in den weg staat, opdat niets verborgen blijve, wat verbeterd, wat hersteld moet worden, en opdat zoodoende de uitkomst van alles zij een waarachtige zegen voor land en volk! Een iegelijk moet *abnormale* handelingen aan het licht brengen, indien het *algemeen belang* er bij betrokken is... Ik heb respect voor degenen, die voor het *algemeen belang* strijden, en voor degenen, die vrijmoedig en onbewimpeld hunne gedachten en gewaarwordingen durven uiten, en zich niet door trawanten doen verblinden, overbluffen, noch afschrikken — trawanten verzwijgen en verbloemen alles uit belangzucht, of vrees, of pluimstrijkerij. Is dat een wonder?? Neen, het is volstrekt geen wonder, dat trawanten alles verwijgen en verbloemen, wat hun *heer* en *meester* doet: anders verliezen zij immers hunne broodwinning, en dien ten gevolge worden hunne namen in het zwarte register ingeschreven, en bovendien worden zij na verloop van eenigen tijd ontslagen. — Van daar, dat zij verachtelijke pluimstrijkers, *claqueurs quand même* zijn. *Claqueurs quand même* zijn verfoeijelijke créaturen: zij hebben altijd den mond vol van *waarheid*, even als *leugens*; zij zijn gewoonlijk zoo vroom als de ja—en amen zeggende, handen vouwende, en oogen ten hemel slaande broeders in den Heere; zij zijn gewoonlijk zoo braaf en regtschapen, als de dieven te Samarang, die al onze have en goed ontvreemden, en die de politie te Samarang *niet* appréhenderen kan; — Neemt de couranten in de hand, dan zult ge ontwaren, dat ik waarheid spreek. Vrij treurig, voorwaar! Maar het is toch zoo: *Je nomme un chat un chat.* — Zelfs een vijand van onwaarheid, een van de Politie, durft dat niet in het *Samarangsch Advertentie-blad* ontkennen. Hij, de zoogenoomde „vijand van onwaarheid" beweert, of liever gezegd, heeft de impertinentie, te prétenderen, dat de Politie geene medewerking ondervindt van de zijde der weldenkende Europesche ingezetenen van Samarang, en schrijft het daaraan toe, dat de Politie geen dieven kan appréhenderen. — Het ontbreekt den weldenkenden en beschaafden Europeaan aan geen geest van orde, noch aan eerbied; maar de reglementen, bepalingen en wetten moeten opgevolgd worden; de weldenkende en beschaafde Europeaan wil dàt, en dan zal de Politie medewerking van kunnen kart ondervinden. Niemand twijfelt er aan! De weldenkende en beschaafde Europeaan wil dàt, en: *sa voix décide ici.* Dienen de bepalingen, reglementen en wetten niet opgevolgd te worden, waarvoor zijn ze dan anders gemaakt?

Het Samarangsche publiek veracht en verfoeit den *man*, die geen *vaste principes* heeft, veracht den *man*, die in den beginne streng, en daarna, of na verloop van eenigen tijd, slap is in het handhaven van bepalingen, reglementen en wetten. Zulk een creatuur benadeelt den staat *niet materiëel*, maar *moreel*. Iedereen wenscht eenen man, die weet wat hij wil, zegt en ten uitvoer legt wat hij wil: dan kan zoo iemand het vertrouwen des publieks genieten, steun en medewerking ondervinden.

De zoogenaamde „vijand van onwaarheid" prétendeert apodictisch, dat de Assistent Resident voor de Politie Loudon goed, loijaal, en toegevend is. Ter loops zij aangemerkt, er, voor zoo veel noodig, breng ik het onder de aandacht van hem, dat: goedheid, loijauteit en toegevendheid ondergeschikte hoedanigheden in den ambtenaar of staatsman zijn, vereerenswaardig voorzeker in den burger, die ze bezit, waardoor laatstgenoemde meer achting verwerft, dan een bok, die vóór, gedurende, en na bureautijd een iegelijk met deszelfs wonderlijke sprongen verveelt, en die artikelen en belangrijke missives voor zijn' chef door eenen bekenden persoon, wiens geestvermogens en talenten iedereen bewondert, laat opmaken. *Die den schoen past, trekke hem aan!*

De zoogenaamde „vijand van onwaarheid" beweert, dat de schouten (die hij met den naam van *heertjes* en *luidjes* bestempelt), slechts *oude wijfjes* en personen zonder licht kunnen attrapeeren; — Dat is bezijden de waarheid, volgens mijne bescheidene opinie; ik weet het, en velen hebben het mij ook verzekerd, dat zij ook personen, van licht voorzien, appréhenderen, en zelf de oppasser van den Regent alhier (kepedak) was op een' zekeren avond opgepakt, en in verzekerde bewaring genomen, en werd den volgenden dag eerst op vrije voeten gesteld: wat zou de Regent daarvan moeten gedacht hebben?

Ingevolge Politie-Reglement moeten personen, behoorende tot de inlandsche of daarmede gelijk gestelde bevolking van licht voorzien zijn, als zij des avonds uitgaan, maar niet, dat een ieder van één lantaarn moet voorzien zijn. Als hij des avonds uitgaat. — Hoewel te Batavia, Soerabaja, en elders gepermitteerd wordt, dat *twee* inlanders van hetzelfde huis, of een inlander met deszelfs vrouw en kindje, van ééne lantaarn voorzien, des avonds uitgaan, worden zij hier, *welligt* uit louter plaisir, geappréhendeerd. Ik kan verscheidene voorbeelden aanhalen; echter zal ik het laten, ten einde dit artikeltje niet te lang te maken.

Ik zal slechts melding maken van eenige *Mogolsche handelingen* van ongehoorde brutaliteit van den substituut B.- In den avond van den 21sten September 1862, ging B. naar de chinesche kamp om zijne Chinesche *Sobats* te bezoeken, en ziet! wat gebeurde er? Hij had de brutaliteit, met zijne satellieten in een fatsoenlijk chineesch huis binnen te dringen, en verscheidene Chinesche vrouwen [zijn ze voor de bordeelen bestemd ??] op te vatten, buiten tegenwoordigheid van den Chineschen wijkmeester. Hoewel die njonjas zeer fatsoenlijk zijn, liet B. haar voorloopig in bewaring nemen, en verscheidene goederen van haar werden ontvreemd, tot ergenis van een ieder.

Vervolgens heb ik uit goede bronnen vernomen [dat eenige dagen geleden alhier heeft plaats gehad], dat de zieke paarden van de heeren D. en O. welke bij eenen paard narts ter behandeling waren toevertrouwd, door den schout B. uit het huis van laatst genoemden weggehaald, naar het Zeestrand gebragt, en aldaar door middel van een (golok) groot mes geslagt zijn geworden. Is dat wel geoorloofd, of zijn wij dan geen meester van onze eigene goederen? Neen, het is afschuwelijk.

Niettegenstaande in verscheidene Couranten geklaagd wordt over brutale diefstallen, schijnt het hier raadzamer, *Chevaliers d'industrie* te laten loopen, en fatsoenlijke vrouwen te appréhenderen, en zieke paarden tegen den wil des eigenaars te doen slagten. Is het niet eene schreeuwende onregtvaardigheid, in een huis binnen te dringen, en de vrouwen op te vatten, die zich in hetzelve bevinden; en paarden van iemand op dusdanige wijze te vermoorden; zulke schandalen te verrigten? De substituut B. acht het zeker niet in strijd met de wetgeving: dat is niet te verwonderen, maar het baart wel verwondering, dat de Heer Assistent Resident voor de Politie *Loudon* hem toelaat, tot ergenis van een iegelijk zulke schandalen te verrigten. De geachte Resident van Samarang, Jhr. van Capellen, zoude voorzeker verontwaardigd zijn, indien zulke *abnormale* handelingen, zulke willekeurige en ongehoorde schandalen hem ter oore kwamen:

Men heeft aan feiten kunnen toetsen de wijze, hoe de Samarangsche Politie, met eenen man als den Heer Louden aan het hoofd, te werk gaat. *La raison du plus fort est toujours la meilleure!* Ziedaar de leuze der Samarangsche Politie. Vrij treurig voorwaar! Vergelijkt, ingezetenen van Samarang! onze Politie met die van Batavia, Soerabaja, en elders, en zegt dan, wat uwe opinie daaromtrent is.

Om die reden verlangt men natuurlijk, dat hierin verandering kome!

Het bovenstaande zij genoeg, om de regering te doen oordeelen, of die toestand der Samarangsche Politie *niet* ten dringendste spoedige verandering vereischt.

Inmiddels noem ik mij met de meeste gevoelens van hoogachting en onderscheiding,

Mijnheer de Redacteur!

UwEd. Dw. Dienaar

DJOIJO LELONNO.

De wijkmeesters, die de hun toegezonden bevolkingstaten nog niet hebben ingediend, worden beleefdelijk verzocht, dit vóór ultimo dezer maand te willen doen.

SOERABAJA, 17 *December* 1862.

De Assistent Resident voor de politie,

E. DIBBETZ.

(1691)

SCHEEPSBERIGTEN

Aangekomen Schepen te Soerabaja.

Datum.		Vlag.	Namen aan het schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Decemb.	15	Ned. Ind.	Inghien.	Kwee Limhong.	17	Ampenan.	13 Dec.	geen	Soerabaja.	——
»	17	»	Macasser.	J. C. Bierings.	175	Macasser.	14 »	»	»	——
»	—	Nederl.	Elisabeth Jacoba.	J. G. Lucas.	174	Amsterdam.	16 Aug.	»	»	B. Kopersmit & Co.
»	—	»	Alblasserdam.	J. 't Hoen.	371	Probolingo.	16 Dec.	»	»	Fraser Eaton & Co.
»	—	»	Henriette.	G. J. Gerrits.	113	Samarang.	14 »	»	»	——

Vertrokken Schepen van Soerabaja.

Datum.		Vlag.	Benam.	Namen der Scheepen	Gezagvoerder.	Naar.
Decemb.	17	Nederl.	Bark	Lammina Elizabeth.	A. Gersen.	Nederland via Pasoeroean.
»	—	»	»	Euterpe.	A. Kuipers.	id.
»	—	»	»	Louis Meijer.	G. H. Holtgreve.	id. via id.
»	—	Ned. Ind.	»	Denok Bintang Toedjoe.	Intje Lanang.	Grissee.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaja.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	Korvet.	Juno.	.....	Kapt. t/z J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	...
»	Stooms.	Etna.	.....	» 1 kl. van der Meulen.	...	...
»	»	Reteh.	.....	» t/z 1 kl. M. W. Bowier.	...	...
»	»	Citadel van Antwerpen.	.....	Kapt. L. t/z G. P. J. Mossel.	...	...
»	»	Samarang.	.....	» t/z. 1 kl. C. A. W. Halvenhout.	...	...
Gouvernements	Stoomer	Draak.	.....	A. Smit.	...	...
Nederlandsche	Bark	Pictura.	372	K. H. Leonhardt.	...	...
»	»	P. Schoenmakers.	371	J. J. van Varelen.	In Reparatie.	Fraser Eaton & Co.
»	»	Macasser.	226	J. Rip.	Nederland.	id.
»	Schip	Jedo.	399	F. van Rossen.	id.	id.
Engelsche	Brik	Eunomia.	223	D. Gronow.	id.	id.
Oldenb.	Bark	E. v. Beaulieu.	224	C. W. Tesenfeldt.	id.	id.
Nederl. Ind.	Stooms.	Padang.	181	....	...	W. Cores Vries.
»	»	Kraton.	28	J. Martens.	...	id.
Nederlandsche	Bark	Willem de Zwijger.	392	W. L. van den Dries.	id.	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
»	»	Hendrina.	297	J. van Breen.	id.	id.
»	Bark	Clio.	236	J. O. Wijnmalen.	id.	Schimmelpenninck & Co.
»	Schip	Diana.	461	P. C. Teengs.	...	id.
»	Bark	Joan Melchior Kemper.	223	J. K. Salm.	id.	id.
»	»	S. van Heel.	392	D. H. Dietz.	id.	id.
»	»	Catharina Maria.	398	F. R. Oomkens.	id.	Mc. Lennan & Co.
»	»	Batavia.	399	J. J. Prange.	id.	id.
»	Schip	Catharina Jacoba Henriëtte.	634	C. J. Tonjes.	id.	id.
»	»	Rotterdam.	620	H. Poort.	...	Anemaet & Co.
»	»	Catharina Wilhelmina.	578	J. O. Klein.	id.	id.
»	Bark	Koning Willem III.	223	A. J. de Jong.	id.	id.
»	»	Johannus Anthonius.	380	A. de Voogd van der Straaten.	id.	J. F. van Leeuwen & Co.
»	»	Johanna Maria.	254	P. J. Dam.	id.	id.
»	»	Tjielingsie.	822	P. Ouwehand.	id.	B. J. van Eck & Co.
»	Brik	Alida Maria.	85	C. N. van der Beek.	...	...
»	Bark	Josephine.	819	A. Kuipers.	id.	...
Oldenb.	Brik	Cleopatra.	155	C. M. Dannberg.	...	P. Kervel & Co.
Bremer	Schoener	Félicie.	185	L. Schweitzer.	id.	id.
Engel.	Bark	Robert Mills.	237	E. W. Barker.	id.	id.
»	Schip	Polmaese.	443½	J. Gladstone.	id.	...
Zweedsche	»	Aeolus.	447	J. D. Rassini.	id.	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Nederlandsche	»	Friesland.	375	M. C. E. Miepelblom Beijer.	id.	id.
»	»	Madura.	267	B. A. van Bruggen.	id.	Adam & Co.
»	»	Graaf Dirk III.	316	C. J. Rotgans.	id.	Hill Broekman & Co.
»	»	Elisabeth.	323	J. Snoek.	id.	B. van Leeuwen & Co.

In en Uitvoer te Soerabaja van den 16den December 1862.

INVOER.

Van Batavia per het Engelsche schip *Palmaise*, gezagv. JAMES GLADSTOVE.

1 kt. gedr. vruchten, 19057 kn. thee, HILL BROEKMAN & Co.

UITVOER.

Naar Nederland per het Ned. schip *Euterpe*, gezagv. A. KUIPERS.

150 pic. rotting, J. F. VAN LEEUWEN & Co.
138 pic. tabak, 4.08 pic. koehuiden, GEBR. VAN DELDEN.
1342.34 pic. suiker, ANEMAET & Co.
605 pic. suiker, B. J. VAN ECK & Co.
600 st. koehuiden, FRASER EATON & Co.
200 pic. tin, N. H. M.
7000 pic. suiker, B. KOPERSMIT & Co.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. Ind. schip *Lammina Elisabeth*, gez. A. GERSEN,
2602.72 pic. suiker, N. H. M.
2 vn. Am. meel, 1 vt. groene erwten, TWEEHUIJS & Co.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Ned. schip *Louis Meijer*, gez. G. H. HOLTGREVE.
4001.58 pic. suiker, N. H. M.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 *f* 14¼.—
RIJST (CARGA) *f* 215 à *f* 225.—
RIJST (WITTE) » 240 » » 250.—
KOEHUIDEN *f* 35 à 45.—
ROTTING *f* 11.—
WISSELKOERS 106%.—

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de REDACTIE zich verantwoordelijk, zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAJA